

PROMETHEUS

Yükselmek gökyüzüne ve gülmek...

Para ile satılmaz.

SABAHATTİN ALİ

(25 Şubat 1907 - 2 Nisan 1948)

Edebiyatımızın en değerli ve etkili yazarlarından Sabahattin Ali, Türk öykücülüğünün de temel direklerinden biri. O; sadece yazar kimliğiyle değil, edebiyatın bir "duruş" sergilemek olduğunu ispatlaması yönüyle ve toplumun düzene karşı yükselen sesi olmayı başarması sayesinde de bugün eserlerinden haz ve ilham aldığımız, anlaşılmayı en çok hak eden değerlerimizin başında geliyor.

"Namuslu olmak, ne zor şeymiş meğer? Meğer ne büyük günah işlemişiz! Kanunlu, kanunsuz baskılar altında ezile ezile pestile döndük. Bugünün itibarlı kişileri gibi kese doldurmadık, makam peşinde koşmadık. İç ve dış bankalara para yatırmadık, han apartman sahibi olmak, sağdan soldan vurmak ve milleti kasıp kavurmak emellerine kapılmadık. Bütün kavgamızda kendimiz için hiçbir şey istemedik. Yalnız ve yalnız, bu yurdun bütün yükünü omuzlarında taşıyan milyonlarca insanın derdine derman olacak yolları araştırmak istedik." Sabahattin Ali, 25.11.1947

Sabahattin Ali Okumak İçin ÜÇ Neden

1

Sadece Doğu ile Batı arasında sıkışmış, ideallerini yitirmiş ve kendini yozluğun içerisinde ifade eden Cumhuriyet aydınına değil, kendini de eleştirmekten çekinmediği için...

2

Ezilenlerin, hor görülenlerin, para kazanmak zorunda olan çocukların öykülerini yazdığı için...

3

Nasıl değil, neyi anlatması gerektiğini bildiği; küçük olandan büyüğe, bireysel ve dar kapsamlı olandan insan ruhunun özüne ulaşabildiği için...

DAKSİL

Fransızca dactylo (daktilo) ve Türkçe *silgi* sözcükleri birleştirilerek oluşturulmuş bir marka adıdır. (daktilo *silgisi*)

PERGEL

Farsça *par* (daire) ve *kâr/gâr* (yapma, etme) sözcüklerinden *pargâr* (daire yapan) türetilmiş ve dilimize *pergel* olarak alınmıştır.

MEZUN

İzin sözcüğü ile aynı Arapça kökleri taşır. *izin almış, izinli* anlamındadır.

EDEBİYAT AJANDASI

Geçmişten günümüze şubat ayında edebiyat dünyasında neler oldu? Hatırlayalım mı?

1 ŞUBAT

1851: *Frankenstein*'in yazarı Mary Shelley, 53 yaşında İngiltere, Bournemouth'ta öldü.

1979: Milliyet gazetesi başyazarı Abdi İpekçi öldürüldü.

2 ŞUBAT

1882: James Joyce, Dublin'de doğdu. *Ulysses*, 1922'de, kırkıncı doğum gününde Shakespeare and Company'den çıktı; numaralı 1000 nüsha bir ay içinde tükendi.

5 ŞUBAT

1887: Beşir Fuad intihar etti.

1897: Marcel Proust, *Les Plaisirs et les Jours* hakkında iftiracı bir yazı yazan Jean Lorrain'le düello etti - tabancayla.

7 ŞUBAT

1478: Utopia'nın yazarı Sir Thomas More, Londra'da Cheapside'ın Süt Caddesi'nde doğdu.

1812: Charles Dickens İngiltere, Portsmouth'ta doğdu.

8 ŞUBAT

1828: Bilimkurgunun babası Jules Verne, Nantes'ta (Fransa) doğdu.

9 ŞUBAT

1441: Ali Şir Nevai doğdu.

1881: Fyodor Dostoyevski öldü.

10 ŞUBAT

1302: 27 Ocak'ta sürgüne gönderilen Dante, gıyabında ölüme mahkûm edildi.

1837: 37 yaşındaki Aleksandr Puşkin, karısının onurunu korumak için girmek zorunda kaldığı düelloda aldığı yaralar yüzünden Moskova'da öldü.

1898: Alman şair, oyun yazarı ve tiyatro kuramcısı Bertolt Brecht, "Karaormanlar'da" Augsburg kentinde doğdu.

11 ŞUBAT

1650: René Descartes öldü.

12 ŞUBAT

1804: Immanuel Kant, Prusya'daki Königsberg'de, doğumundan beri oturduğu ve hiç ayrılmadığı evinde 79 yaşında öldü.

1809: Charles Darwin, İngiltere'de Shropshire, Shrewsbury'de doğdu. Aynı gün, ABD Kentucky'deki Hardin (şimdi Larue) ilçesinde bir orman evinde de Abraham Lincoln doğdu.

1934: Cenap Şahabettin öldü.

17 ŞUBAT

1673: Molière Paris'te 51 yaşında, kendi oyunu *Hastalık Hastası*'nda başrolü oynadıktan birkaç saat sonra öldü. Kilise cenaze töreni yapılmasını önce yasakladı. Daha sonra, rezaletten korkulduğu için tören gece yapıldı ama binlerce hayranı dramatik bir fener alayı düzenledi.

1856: Heinrich Heine öldü.

1933: Tahsin Yücel, Elbistan'da doğdu.

18 ŞUBAT

1986: Tezer Özlü öldü.

19 ŞUBAT

1951: Fransız romancı André Gide, 81 yaşında Paris'te öldü. Birkaç gün sonra Sorbonne'da bir salonun duyuru panosunda Gide'in imzasıyla bir telgraf mesajı görüldü: "Cenennem yok. Claudel'e bildirseniz iyi olur." Katolik mistik şair Paul Claudel, bir ara Gide'i dine döndürmeye çalışmış, başaramamıştı.

22 ŞUBAT

1942: Stefan Zweig Petropolis'te intihar etti.

24 ŞUBAT

1786: Grimm Kardeşler'den Wilhelm Grimm doğdu.

25 ŞUBAT

1495: Cem Sultan öldü.

26 ŞUBAT

1802: Victor Hugo doğdu. Sekseninci doğum günü Fransa'da ulusal bayram ilan edilecekti.

1961: Hasan Âli Yücel öldü.

27 ŞUBAT

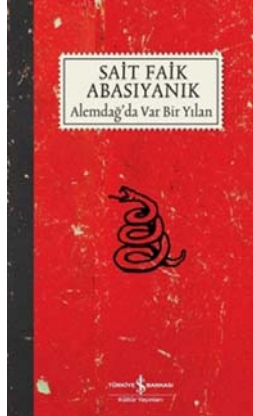
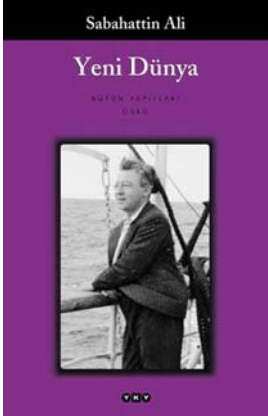
1902: John Steinbeck, California'nın Salinas kentinde doğdu.

28 ŞUBAT

1533: Michel de Montaigne doğdu.

SEÇİM SENİN

Bu ayki "Seçim Senin" köşemize Türk öykücülüğünün iki önemli ismi konuk oluyor.

KAFA - Ali çiftçi - Ali sistemle savaşır - Ali kağıdı - Ali karamsar - Ali burjuvayı eleştirir - Ali taşra - Ali roman yazar - Ali buğday sarısı - Ali sosyalizm - Ali ölmeseydi yazacaktı	Abasiyanik - Abasiyanik balıkçı - Abasiyanik sistemden uzaklaşır - Abasiyanik kayık - Abasiyanik ümitvâr - Abasiyanik burjuvadan kaçır - Abasiyanik şehir - Abasiyanik roman dener - Abasiyanik deniz mavisi - Abasiyanik hümanizm - Abasiyanik yazmasaydı ölecekti
---	--

Yukarıdaki karşılaştırma öğrenciler tarafından "Kafa" dergisinden seçilmiştir.

"Çünkü aşk eşitler arasında yaşanır. Eşit değilseler bir taraf diğerinin esiri olur, diğeri de ona eserim diye bakar." **Bizim Büyük Çaresizliğimiz- Barış Bıçakçı**

"Bütün mutluluklar birbirine benzer, her mutsuzluğunsa kendine özgü bir hikâyesi vardır. **Anna Karenina - Lev Tolstoy**

"-Elimde olmayan şeyler var Olric. -Nedir efendimiz? -Elleri Olric, elleri..."
Tutunamayanlar - Oğuz Atay

"Çocukluk başlı başına bir memlekettir, hatta sılasıdır insanın. Büyüdükçe sıra özlemimiz artar, hayat giderek gurbetleşir. Sanki ne yaşarsak yaşayalım hep gurbetteyizdir. Büyümek, gurbete çıkmaktır.

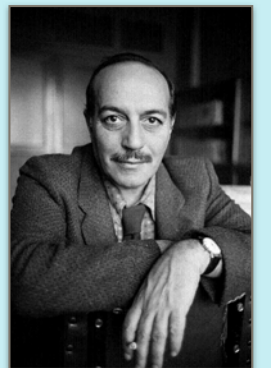
Harita Metod Defteri - Murathan Mungan

CEMAL SÜREYYA, NASIL CEMAL SÜREYA OLDU?

Cemal Süreya ve Sezai Karakoç üniversitede sınıf arkadaşlarıdır ve sınıflarında "Muazzez Akkaya" isminde bir de kız vardır. İki şair de bu kıza gizliden gizliye hayrandır. Sınıfta gün boyu aynı kıza duydukları ilgiyi birbirlerine anlatırlar hatta Muazzez'e yazdıkları şiirleri birbirlerine okurlar. Sonra bu aşk, zamanla alevlenir ve birbirlerine "Onu ben elde ederim, sen edersin" derken "Kim elde edecek?" diye iddiaya tutuşurlar. Kaybedenin büyük bir bedel ödemesine karar verirler. Ve bu bedel ömürleri boyunca üzerlerinde kalacaktır. İki âşık, bedenlerine fiziksel bir zarar vermeyecek bir bedel üzerinde düşünürler. Sonunda bu bedeli adlarını değiştirmekle ödeyebileceklerinde uzlaşırlar:

Cemal Sürey(y)a kazanırsa Sezai Karakoç'un soyadı "Karkoç" olacak,
Sezai Karakoç kazanırsa Cemal Süreyya'nın soyadı "Süreya" olacaktır.

Tahmin ettiğiniz gibi Muazzez'in aşkını Sezai Karakoç elde eder ve onunla çıkmaya başlar. Cemal Süreyya da gidip bir "y" harfini attırır soyadından. İşte Süreyya'dan Süreya'ya geçiş dönemi böyle olmuştur.

Gün ve Ay İsimleri Nereden Geliyor?

Tavla oynayanlar Farsça altıya kadar saymasını bilirler (yek, du, se, cihar, penç, şeş). Yedi sayısının Farsçası ise "heft"tir (veya hefte). Yedi günlük "hafta" ismi de buradan alınmıştır. Geçtiğimiz sayıda tarih boyunca kullandığımız takvimleri paylaşmıştık sizlerle. Bu sayıda da sizlerle halen Türkçede kullandığımız gün ve ay isimlerinin kökenlerini paylaşmak istedik.

Cuma (Arapça - toplama, toplanma günü)

Cumartesi (Arapça cuma + Türkçe -ertesi)

Pazar (Farsça ba = yemek + -zar = yer)

Pazartesi (Farsça pazar + Türkçe -ertesi)

Salı (Arapça س / ش kökünden "üçüncü gün")

Çarşamba (Farsça cehar + şenbe = dördüncü gün)

Perşembe (Farsça penç + şenbe = beşinci gün)

Yabancı dillerde ise, örneğin İngilizcede, gün adlarının kökeni çoğunlukla İskandinav ve Roma mitolojisine dayanıyor:

Monday: "Moon's Day" Ay Günü

Tuesday: İskandinav tanrısı Tyr'e adanmış gün

Wednesday: İskandinav tanrısı Odin'e adanmış gün

Thursday: İskandinav tanrısı Thor'a adanmış gün

Friday: İskandinav tanrısı Freyr'e adanmış gün

Saturday: Roma tanrısı Satürn'e adanmış gün

Sunday: Roma'da Güneş Tanrısı'na adanmış gün

Günümüzde kullandığımız ay isimlerinin geldikleri yerler de karışık. Hicri takvimdeki Arabî ay isimlerinin bugün hiçbirini kullanmamamıza rağmen yine de şubat, nisan, haziran, temmuz ve eylül aylarının isimlerinin kökenleri Arapça ve Süryanice, kasım ayının ise Arapça. Gelin ayların isimleri ve kökenlerine bir göz atalım.

Ocak: Türkçe (Kışın evlerde ateş yakılan yer adından)

Şubat: Arapça, "şəbāt" (Babil takviminin 11. ayı "şubatu" sözcüğünden alıntıdır.)

Mart: Latince, "martius" (Yunan Savaş Tanrısı "Mars")

Nisan: Arapça, "nisannu" (Babil takviminin 1. ayı ve ayla aynı isimdeki Tanrıça "Nisannu" sözcüğünden alıntıdır.)

Mayıs: Yunan Toprak Tanrısı "Maia" sözcüğünden alıntıdır.

Haziran: Süryanice, "sıcak" anlamındaki "haziran" sözcüğünden alıntıdır.

Temmuz: Sümer Yemek ve Yeşillik Tanrısı "Tammuz" sözcüğünden alıntıdır.

Ağustos: Roma İmparatoru "Augustus"a ithafen

Eylül: Sümer Kralı "Elulu"ya ithafen

Ekim: Türkçe "ekmek" eyleminden türemiş olup tarlaların sürülüp ekildiği ay anlamındadır.

Kasım: Arapça, "taksim eden" anlamındadır.

Aralık: Türkçe, eski yıl ile yeni arasında kaldığı için bu aya "Aralık" adı verilmiştir.

ARDIÇ

Adını bir ağaçtan almıştı.

"Hayır!" dedi. "Adını bir kuştan almıştı."

Uzlaşmak ister gibi, "Hem ağaç hem kuş olan bir ad vardı, neydi?" dedi sarışın olanı.

"Belki de oydu."

"Bir ağaca, bir de kuşa bölelim bu adı o zaman." dedi esmer olanı. Birlikte gülümsediler.

"Gene akşam oldu yaa!" dedi bir yaş küçük olanı. "Gene evden çağırırlar şimdi."

"Keşke sokakta ağaç, dalda kuş olsaydık. Canımız sıkılınca uçar, yorulunca konardık."

"O zaman adımız ne olurdu?" dedi, diğerinin hatırlamasına bir yardımcı olacakmış gibi.

"Bulamadık ki bir türlü!" dedi bir yaş büyük olanı. "Belki evdekiler bilir."

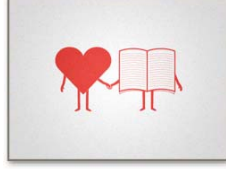
"Evdekiler bir şey bilmez!" dedi. "Bilselerdi evde olmazlardı."

Kibrit Çöpleri, Murathan Mungan

ÇOK SATAN KİTABIN FORMÜLÜ BULUNDU!

Formül basit: Bir kadın başkahramanın 375 sayfalık aşk serüveni

Amerikalı yayınevlerinin ortak kurduğu platform HipType, en çok ses getiren romanlardan, kimseciklerin bilmediği ve sadece birkaç yüz kişinin okuduğu eserlere kadar sayısız kitabı mercek altına alarak çok satanlar listesinde yer alan kitapların formülünü açığa çıkardı:

1. Çok satan bir kitabın ortalama uzunluğu 375 sayfa olmalı. Bu sınırı çok fazla aşmak ise bir hayli riskli çünkü araştırmada okurların yüzde 74'ünün 400 sayfanın üzerinde bir kitabı bitirmediği ortaya çıkıyor.

2. Çok satan bir kitabın bölümleri 12 sayfayı geçmemeli çünkü ortalama aralıksız okuma süresi 12 ile 20 dakika arasında. Ortalama okuma hızı ise saatte 40 sayfa olduğundan okurların hikâyeyi bölümün ortasında bırakmalarını engellemek için 12 sayfalık bölümler ideal.

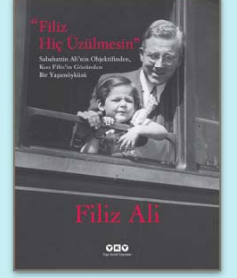
3. Kahramanınız kadın olmalı. Başkahramanı kadın olan kitapların çok satanlar arasına girme şansı yüzde 40 daha fazla. Çünkü kadınların bir kitabı baştan sona okuma oranı erkeklere nazaran yüzde 50 daha fazla.

4. Hikâyelerde aşk serüvenleri muhakkak önemli bir yer tutmalı. Çünkü kadınlar arasında en popüler tema bu. Aşk hikâyelerini edebî romanlar ve yetişkinlere hitap eden öyküler takip ediyor. Erkekler ise edebî kitapların yanı sıra, tarihî romanları ve bilimkurguları tercih ediyor.

BU AY NE OKUSAK?

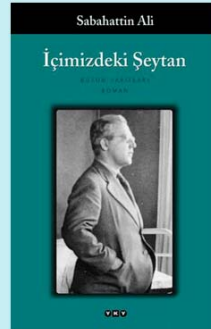
“FİLİZ HİÇ ÜZÜLMESİN”

Sabahattin Ali'nin İstiranca Dağları'nda öldürülmeden çok önce, kehanette bulunur gibi kendi sonunu yazdığı dizeleriyle biten “Filiz Hiç Üzülmesin” kızı Filiz Ali'nin anılarını, babasının eserleri ve mektupları ile harmanlayarak kitaplaştırdığı anı-biyografi türünde.

“İÇİMİZDEKİ ŞEYTAN”

"İçimizdeki Şeytan" pek de kurnazca olmayan bir kaçış yolu. İçimizde şeytan yok; tembellik var, iradesizlik, bilgisizlik, hakikatleri görmekten kaçma alışkanlığı var..." Bu romanında, toplumsal gündemin kişilikler üzerindeki baskısını ve güçsüz insanın "kapana kısılmışlığını" gösteriyor Sabahattin Ali. Aydın geçinenlerin karanlığına, "insanın içindeki şeytan"a keskin bir bakış.

Westworld'ün İzinde

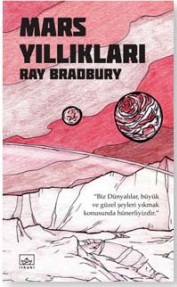
Son günlerin en beğenilen dizilerinden biri *hiç kuşkusuz Westworld*. Kabul etmeliyiz ki Michael Crichton'un yazıp yönettiği 1973 yapımı filmde uyarlanan dizi, hem bilimkurgu hem de western meraklılarını cezbedecek türden. Hâl böyle olunca *Westworld* izleyicilerinin kaçırmaması gereken üç kitabı sizlerle paylaşmak istedik.

1. Ben Robot (Isaac Asimov):

Edebiyatı yapay zekâ dendiğinde akla gelen ilk isimlerden biridir Asimov. Haliyle bu listede de başı çekmesi şaşırtıcı değil. Sonuçta hem *Westworld* hem de *Ben Robot*; robotların gittikçe daha zekileştiği, insanlara üstünlük

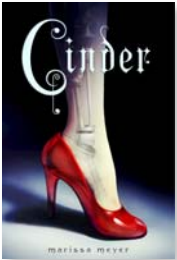
sağladığı ve sonunda onların emirlerine karşı geldiği bir hikâye anlatıyor.

2. Mars Yıllıkları (Ray Bradbury):

Bilimkurgu eserlerinden oluşan bir liste yapıp da o listeye Ray Bradbury'yi dahil etmemek olmaz! Kuşkusuz *Mars Yıllıkları* da yazarın adı anıldığında ilk akla gelen eserlerinden. Mars'ı sömürgeleştirmeye çalışan

insanın arzusu robotları köleleştiren arzudan pek de farklı değil.

3. Cinder, Bir Ay Günlüğü Kitabı (Marissa Mayer):

İnsanlarla androidlerin yan yana dolandığı "Yeni Pekin'de geçiyor *Cinder*'in hikâyesi. Klasik *Külkedisi* masalının bilimkurguyla yoğurulmasından doğan bu kitabın kahramanı cyborg bir Külkedisi! Ama bu Külkedisi

sadece üvey annesi ve üvey kardeşleriyle değil, insan ırkını tehdit eden vebayla da uğraşmak zorunda.

ÖNCELEYİN

Önce bir ellerin vardı yalnızlığımla benim aramda
Sonra birden kapılar açılıverdi ardına kadar
Şarabın yanı sıra felekte bir Cumartesi
Gözlerin, onun ardından yüzün, dudakların
Sonra her şey çıkıp geldi.

Yeni çizilmiş gözlerinle namuslu, gerçek
Bir korkusuzluk aldı yürüdü çevremizde
Sen çıkardın utancını duvara astın
Ben aldım masanın üstüne koydum kuralları
Her şey işte böyle oldu önce

Cemal Süreya

LEYLİM LEY

Döndüm daldan kopan kuru yaprağa
Seher yeli dağıt beni, kır beni
Götür tozlarımı burdan uzağa
Yarin çıplak ayağına sür beni

Ayın şavkı vurur sazım üstüne
Söz söyleyen yoktur sözüm üstüne
Gel ey hilal kaşım dizim üstüne
Ay bir yandan sen bir yandan sar beni

Yedi yıldır uğramadım yurduma
Dert ortağı aramadım derdime
Geleceksen bir gün düşüp ardıma
Kula değil, yüreğine sor beni

Sabahattin Ali

AKLINIZDA OLSUN

1-8 Şubat: Çetin Emeç Sanat Galerisi - Burcu Gülay Taşçı'nın "**Kentte Bir Çocuk**" adlı **fotoğraf sergisi**

10 Şubat: Ahmed Adnan Saygun Sanat Merkezi - **İzmir Devlet Senfoni Orkestrası Konseri** - 20.30

11 Şubat: Ooze Venue - **Zakkum Konseri** - 23.00

14 Şubat: İzmir AKM Yunus Emre Salonu- Sunay Akın'ın tek kişilik oyunu **Bir Çift Güvercin** - 20.30

SAHİBİ: İZMİR ÖZEL SAINT-JOSEPH FRANSIZ LİSESİ ADINA JACQUES AUGEREAU,

YAYIN KURULU BAŞKANI: SERHAT YALAMANOĞLU, YAYIN KURULU: SEVDA YALDIRGAN, CEM IŞIK, CANKUT ERTOK, VOLKAN MAZMAN, HÜLYA AYDEMİR

İçerik çeşitli kaynaklardan derlenerek hazırlanmıştır.